

EXPOZICE LESNÍCH
SPOLEČENSTEV, 1. ČÁST

SBÍRKA HORNIN JIŽNÍCH ČECH

SBÍRKA SVĚTOVÝCH
DRUHŮ BOROVIC

AMFITEÁTR, SAD,
VČELAŘSKÝ KOUTEK

SKOTAČIVÁ STEZKA
SE ZVÍŘÁTKY

EXPOZICE LESNÍCH
SPOLEČENSTEV, 2. ČÁST

PASTVINA

Zajímavosti

Všechny naše sbírky a expozice jsou spojené s dřevěnými originálními prvky pro poznávání přírody. Vyzkoušet si je mohou děti i dospělí.

Skotačivá stezka se zvířátky: část parku věnovaná nejmenším návštěvníkům a rozvoji jejich pohybových dovedností.

Včelařský koutek: Včela medonosná a její úloha opylovače musí být vyzdvihována snad v každém parku či zahradě. Bez včel by se Země stala místem bez života. Na Semenci proto má každý návštěvník možnost opatrně otevřít dvířka úlu a nahlédnout, co jeho obyvatelé právě dělají, pozorované pak porovnat s informacemi na komplexní informační tabuli. Pro hravější poznávání včel je určen včelařský kvíz.

Polytechnická dílna: Každý správný zahradník to musí umět také s kladivkem, aby si dokázal v zahradě ledacos vytvořit nebo opravit. K prvním krůčkům v řemeslných dovednostech slouží venkovní dílna, kde mají návštěvníci k dispozici truhlářský stůl, nářadí i výrobní materiál, fantazii se meze nekladou!

Vodní laboratoř: soubor prvků, na nichž je možné názorně vyzkoušet vztah půdy a vody a pochopit přírodní zákonitosti, které jsou klíčové pro udržení úrodnosti našich polí.

Přírodovědné Muzeum SEMENEČ

PRŮVODCE
AREÁLEM

zážitkový areál a park

hravé programy

přírodovědné sbírky

akce pro veřejnost

vzdělávání

Přírodovědné Muzeum
SEMENEČ

Na Semenci, 375 01 Týn nad Vltavou

Rozloha 4 ha
Počet pěstovaných druhů rostlin: 500

Telefon: +420 604 626 894

E-mail: info@muzeumsemenece.cz

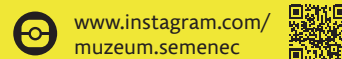
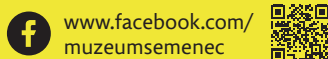
Otevírací doba:
duben – říjen: soboty a neděle od 10 do 17 hodin
červenec – srpen: denně od 10 do 19 hodin

Souřadnice GPS: 49.2336189N, 14.4058144E

dopravní dostupnost autobusem do Týna,
odtud cca 2 km, příjezd autem až před bránu,
kde se nachází neplacené parkoviště

provozovatel: Semeneč, o.p.s. IČ: 60074779

www.muzeumsemenece.cz

www.muzeumsemenece.cz

30 let
Semence
1994 — 2024

Telefon : +420 604 626 894

POKLADNA, KAVÁRNA,
SUVENÝRY

VNITŘNÍ EXPOZICE

JEDLÁ ZAHRADA,
DÍLNA

ROZÁRIUM
BOTANICKÝCH
A ŠLECHTĚNÝCH
RŮŽÍ

LABYRINT SVĚTA
A RÁJ SRDCE

PÍSEČNÁ DUNA
A HRISTĚ PRO MALÉ DĚTI

DĚTSKÁ OSADA
SEMEŇIŠTĚ

PASTVINA

Úvod

Už třicet let poskytuje Přírodovědné muzeum Semenec návštěvníkům nejen poznání a poučení, ale také klid a relax v přírodě. Na čtyřhektarový areál sedí označení „trochu jiné muzeum“, protože je to současně zážitkový park, botanická zahrada i muzeum. Rozprostírá se nad soutokem Lužnice s Vltavou, asi dva kilometry od centra Týna nad Vltavou. Je vděčným cílem rodin s dětmi i dalších výletníků všech věkových kategorií a také školních výprav. Dává ideální šanci trávit čas zábavným poznáváním přírody a jejich zákonitostí. Každý si tu najde to své: děti bezpečné místo k dovádění, dospělí zajímavé poznatky a také pohodu v lesní kavárně u dobré kávy, čaje či limonády z domácích bylin.

Historie

Areál muzea byl vystavěn ve stejné době jako jaderná elektrárna Temelín a měl původně sloužit jako místo posledního odpočinku – nový městský hřbitov Týna nad Vltavou. Měly sem být přesunuty hroby ze zaniklých obcí v ochranném pásmu jaderné elektrárny. K tomuto účelu ale areál nikdy využit nebyl. V roce 1994 začal příběh budoucího muzea vznikem občanského sdružení Stanice „Pomoc přírodě“. Nadšenci a dobrovolníci z Týna nad Vltavou začali postupně sázet stromy a keře, které dnes tvoří naše nádherné sbírky.

Expozice

Expozice tvoří samostatné celky v jednotlivých částech areálu. Jsou opatřené úvodní všeobecnou informační tabulí, a pak dílčími tabulkami u jednotlivých objektů (dřevin, bylin, hornin)

Lesní společenstva jižních Čech

Za vstupní bránou návštěvníky uvítá sbírka lesních společenstev – ukázka, jak by zeleň v jižních Čechách vypadala bez vlivu člověka. Tato expozice byla založena jako jedna z prvních, v letech 1994 – 1996. Nízižinaté listnaté lesy přecházejí v suťové lesy a ty pak v horské smrčiny; samostatnou část tvoří společenstva vázaná na vodu – horské vrbiny a olšiny, střemchová doubrava, měkký a tvrdý luh, které se nachází podél symbolicky vymodelovaného říčního toku. Tato část expozice vznikla v roce 2016.

Tajemství podzemního světa

První menší vnitřní zážitková expozice ukazuje propojení živé a neživé přírody v jedinečné souhře, která umožňuje koloběh živin na Zemi. Tímto fantastickým světem plným zázraků je půda. Vidíme ji na obrazovém modelu a zároveň jsme vedeni do hlubších a hlubších vrstev planety, až k samotnému zemskému jádru. Ve vitrinách pak můžeme pozorovat rozmanitost nerostů nacházejících se v naší republice, či si užít proměnu nerostů při osvitě UV zářením.

Jedlá zahrada

Jedlou zahradu tvoří velká průchozí spirála a k ní přiléhající záhony. Po cestě spirálou si můžete užít léčivé byliny všemi smysly, obdivovat jejich vůni i barevnost a vzájemnou souhru s působením hmyzu. Tuto expozici využíváme hojně při skupinových programech, je doplněná také samoobslužným kvízem, který mohou návštěvníci využít pro hravé seznámení s vlastnostmi některých rostlin. Jedlá zahrada zahrnuje jak léčivé vytrvalé byliny, tak kulinářské bylinky, ovocné keře a stromy.

Ze zemských pokladů

Druhá stálá expozice uvnitř budovy v hlavním sále prezentuje horniny a nerosty v systematickém uspořádání. Na jejím vzniku se podílel geolog Petr Rajlich, který uspořádal pozůstatost po Bohuslavu Naušovi, velkém propagátoru geologie na Prachaticku. V expozici jsou zastoupené jeho formátované horniny a poznávací didaktické soupravy, které vytvářel při svém působení na prachatickém ekocentru, Dřípatce. Část vzorků je uspořádána v souborech dokreslujících vývoj přírody na Zemi.

Samostatnou sekci tvoří sbírka solí z různých koutů světa, kterou postupně rozšiřujeme. Každý z nás zná čisté bílé krystalky, kterými si dochucujeme pokrmy, málokdo však už ví, že sůl může být také modrá, zelená, žlutá i oranžová. Velký důraz klademe na propojení geologie s každodenním životem, proto je expozice doplněna herními stoly s aktivitami, při nichž si mohou návštěvníci tyto souvislosti uvědomit.

Labyrint světa a ráj srdce

Labyrint je naší nejnovější expozicí, založenou v roce 2023, v souvislosti s výročí 400 let od vzniku nesmrtelného stejnojmenného díla Jana Amose Komenského. Jeho kniha inspirovala výtvarníka Miroslava Huptycha k vytvoření obrazů, které převádí Komenského myšlenky do vizuální podoby. Velkoformátové digitální koláže provází návštěvníka na cestě putováním labyrintem světa a vedou jej k hledání cesty do ráje srdce. Ten se symbolicky nachází uprostřed keřového bludiště

o průměru 30 metrů. Bludiště je vysázeno z více než 400 sazenic různých druhů dřevin vhodných na živé ploty. Záhony jsou vymezené konstrukcí z lesnického pletiva a impregnovaných kůlů. Střed bludiště rámuje pnoucí růže. Labyrint nabízí prostor jak pro hru a bloudění, tak pro meditaci nad stavem světa. Atmosféru dokreslují audiocitáty z Komenského díla, které namluvil herec Vladimír Hauser. Jsou přístupné přes qr kódy na obrazech.

Sbírky

Sbírka světových druhů borovic

Expozice čítá 27 druhů borovic, rozdělených podle jejich přirozeného místa výskytu – americké, evropské a asijské druhy. Výsadba hlavní části expozice proběhla v roce 1996, v posledních letech jsou realizovány ojedinělé dosadby. Plochy obsazené borovicemi daly základ pro vznik expozic světadílů a jsou doplněné dalšími druhy dřevin typickými pro daný kontinent. Ve sbírce je zastoupená

z amerických druhů například borovice pichlavá (*Pinus pungens*), která vyniká rozložitým růstem a atraktivními šiškami s ostrými hroty na štítcích, kvůli nimž získala také své jméno. *P. attenuata*, b. zúžená, syn. hrbolkatá, je specifická svou extrémní adaptací na požáry, jimž přizpůsobila otevírání svých šišek. *P. contorta*, b. pokroucená, atraktivní svými zakroucenými větvemi, které připomínají hlavu Medúzy, *p. jeffreyi* – b. Jeffreyova, jejíž vzpřímený růst a velkolepé šišky bývají často ozdobou městských a zámeckých parků nebo *banksiana* – b. Banksova s droboučkými zahnutými šištičkami, které nikdy neopadávají. Z evropských borovic zmiňme krásné vzrostlé exempláře b. rumelské (*P. peuce*), z asijských např. častý motiv asijských malřů – b. deskovitou (*p. tabuliformis*), Armandovu (*p. armandii*) s chutnými velkými oříšky v obličích šišticích, nebo borovici himalájskou (*p. wallichiana*) s dlouhými jemnými jehlicemi.

Sbírka hornin jižních Čech

Na plochách s borovicemi narazíte také na velké bloky kamenů, které tvoří samostatnou sbírku jihočeských typů hornin. Sběrka dává vhled do světa procesů, kterými procházela a stále prochází naše planeta v průběhu milionů let. Tyto procesy jsou zapsané do stavby hornin, v níž můžeme číst jako ve starobylé knize. Aby bylo toto čtení snadnější, na horninách jsou provedené leštěné výbrusy, kde je struktura lépe rozlišitelná.

Jevy viditelné na těchto ploškách popisují informační tabulky. Ve sbírce se nachází 20 typů hornin.

Rozárium

V rozáriu je soustředěno přes 20 druhů botanických růží. Okrasným prvkem růží nemusí být jen květy, ale i trny, listy, šípky. Z toho důvodu jsou jedním z významných rodů pro vytváření kultivarů k různým sadovníckým účelům. Šlechtění růží prezentujeme prostřednictvím kolekce Austinových růží, které vynikají plnými květy a výraznou vůní. V expozici naleznete 20 kultivarů v doprovodu dalších kvetoucích trvalek.

Luční porosty

Velkou chloubou Přírodovědného muzea Semenec jsou druhově pestré louky. Na péči o ně uplatňujeme ostrůvkovitou seč, s převahou nesečených míst tak, aby vzniklé travní chodníčky příjemně doplnily cestní síť v areálu. Díky tomuto přístupu můžeme návštěvníkům představit rostliny, které běžně v parcích nejsou k vidění, přesto neodmyslitelně patří do naší přírody. Nejrozumnější polní plevely, luční květiny i méně známé léčivky mají možnost ukázat svůj vývoj v průběhu celého roku, což v intenzivně sečených parcích není možné. Můžeme pozorovat spontánní přesuny druhů na výhodnější místa pro jejich výskyt a opět propojení s životem hmyzu, motýlů, čmeláků, samotářských včel.

